

15. 9. 2009

ID: 58091

Případnutí dědictví státu

Ze skutečnosti, že zůstavitel nezanechal žádné dědice, že zůstavitelovi dědici jsou nezpůsobilí dědit nebo že z jiných důvodů dědictví nenabude (nemůže nabýt) žádný dědic, nelze dovozovat, že by soud v usnesení o dědictví musel vždy potvrdit případnutí dědictví státu.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 33 Cdo 1373/2007, ze dne 24.6.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl ve věci žalobce A. K., zastoupeného advokátem, proti žalované České republice - Ú. p. z. s. ve v. m., o zaplacení 55.975,- Kč s příslušenstvím, vedené u Obvodního soudu pro Prahu 5 pod sp. zn. 7 C 109/2003, o dovolání žalované proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. října 2006 č. j. 25 Co 232/2005-132, tak, že usnesení Městského soudu v Praze ze dne 2. října 2006, č. j. 25 Co 232/2005-132, se zrušuje a věc se vrací tomuto soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění :

Obvodní soud pro Prahu 5 rozsudkem ze dne 11. ledna 2005, č. j. 7 C 109/2003-91, zamítl žalobu, kterou se žalobce po T. H. domáhal zaplacení 55.975,- Kč s 4% úrokem z prodlení od 18. 1. 2003 do zaplacení, a rozhodl o náhradě nákladů řízení.

Vzhledem k tomu, že původní žalovaný T. H. v průběhu odvolacího řízení dne 24. 4. 2005 zemřel, rozhodl Městský soud v Praze usnesením ze dne 2. října 2006, č. j. 25 Co 232/2005-132, že v řízení bude na straně žalovaného pokračováno s Českou republikou - Ú. p. z. s. ve v. m. Svoje rozhodnutí odůvodnil tím, že všichni v úvahu přicházející zákonní dědicové zůstavitele dědictví odmítli a jediným účastníkem řízení tak může být podle § 462 obč. zák. stát. Za této procesní situace odvolací soud postupoval podle § 107 odst. 1, 2 o. s. ř. a rozhodl, že v řízení bude „na straně žalovaného“ pokračováno s Českou republikou, která je procesním nástupcem žalovaného.

Proti usnesení odvolacího soudu podala žalovaná dovolání, neboť nesouhlasí se závěrem odvolacího soudu, že je procesním nástupcem T. H. Nesprávné právní posouzení spatřuje v nesprávném výkladu § 462 obč. zák. Prosazuje názor, že procesní nástupnictví je odvozeno z nástupnictví hmotněprávního. V případě tzv. odúmrti nemá stát postavení dědice, které by měl jen v případě, že by byl zůstavitelem povolán za dědice jeho majetku pro případ smrti. V dědickém řízení po T. H. vyšlo najevo, že dědictví je značně předlužené, a je proto navrhován postup podle § 175p o. s. ř., popřípadě postup uvedený v § 175t o. s. ř. (viz. protokol č.j. 32 D 816/2005, Nd 106/2005); dědictví po T. H. tak státu nepřipadlo a s ohledem na navrhovaný postup ani nepřipadne. Nelze proto aplikovat § 107 odst. 2 o. s. ř., resp. postup podle tohoto ustanovení je předčasný. Proto navrhla, aby usnesení odvolacího soudu bylo zrušeno.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a o. s. ř.) po zjištění, že dovolání bylo podáno proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu a že je podle § 239 odst. 1 písm. b) o. s. ř. přípustné, přezkoumal napadené usnesení odvolacího soudu podle § 242 odst. 3 o. s. ř. a dospěl k závěru, že dovolání je důvodné.

Právní posouzení věci je nesprávné, jestliže soud posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá nebo právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, popř. ji na

daný skutkový stav nesprávně aplikoval.

Jestliže účastník ztratí po zahájení řízení způsobilost být účastníkem řízení dříve, než řízení bylo pravomocně skončeno, posoudí soud podle povahy věci, zda v řízení může pokračovat. Není-li možné v řízení ihned pokračovat, soud řízení přeruší. O tom, s kým bude v řízení pokračováno, soud rozhodne usnesením (§ 107 odst. 1 o. s. ř.).

Ztratí-li způsobilost být účastníkem řízení fyzická osoba a umožňuje-li povaha věci pokračovat v řízení, jsou procesním nástupcem, nestanoví-li zákon jinak, její dědici, popřípadě ti z nich, kteří podle výsledku dědického řízení převzali právo nebo povinnost, o něž v řízení jde (§ 107 odst. 2 o. s. ř.). Povahou věci se z hlediska § 107 odst.1 věty první o. s. ř. rozumí hmotně právní povaha předmětu řízení a spočívá v posouzení, zda práva a povinnosti, o něž v řízení jde, přešla (mohla přejít) podle hmotného práva ze zaniklého účastníka na někoho jiného. Umožňuje-li povaha věci pokračování v řízení, soud dále posoudí, zda v řízení je možné pokračovat ihned nebo zda řízení musí být přerušeno. Okolnost, zda je možné v řízení ihned pokračovat, se odvíjí od povahy předmětu řízení a od osoby, která ztratila způsobilost být účastníkem řízení, popřípadě též od stavu řízení, v němž jsou zjišťováni její právní nástupci.

Z dosavadních zjištění soudů vyplývá, že všichni, kteří by mohli být dědici žalovaného, dědictví odmítli. Za této situace je tedy nepochybné, že procesním nástupcem žalovaného nemohou být jeho dědici. Z obsahu spisu vyplývá, že dědictví po T. H. je předlužené a v dědickém řízení byl navržen postup podle § 175p o. s. ř., případně podle § 175t o. s. ř., o němž nebylo dosud soudem rozhodnuto.

Dědictví, jehož nenabude žádný dědic, připadne státu (§ 462 obč. zák.); také ve vztahu k dědictví případněvšího státu platí, že se nabývá smrtí zůstavitele (§ 460 obč. zák.). Ze skutečnosti, že zůstavitel nezanechal žádné dědice, že zůstavitelovi dědici jsou nezpůsobilí dědit nebo že z jiných důvodů dědictví nenabude (nemůže nabýt) žádný dědic, však nelze dovozovat, že by soud v usnesení o dědictví musel vždy potvrdit připadnutí dědictví státu. Dědické řízení totiž může být skončeno také schválením dohody o přenechání dědictví zůstavitelovým věřitelům k úhradě dluhů, je-li dědictví předluženo, a soud může též nařídít likvidaci dědictví, je-li dědictví předluženo nebo navrhne-li to stát, kterému má dědictví připadnout podle § 462 obč. zák., jestliže není možné uhradit peněžitý dluh zůstavitele zcela nebo zčásti penězi z dědictví a věřitel odmítl přijmout na úhradu své pohledávky věc z dědictví, i když dědictví není předluženo.

V daném případě odvolací soud vyšel ze zjištění (jež odpovídá obsahu spisu), že všichni, kteří by mohli být dědici žalovaného, dědictví odmítli, a je tedy nepochybné, že procesním nástupcem žalovaného nemohou být jeho dědici. V dědickém řízení byl navržen postup podle § 175p o. s. ř., případně podle § 175t o. s. ř., o němž nebylo dosud soudem rozhodnuto. Za této situace nemohl soud dovodit, že procesním nástupcem žalovaného je Česká republika - Ú. p. z. s. ve v. m., neboť povaha řízení zatím neumožňuje pokračovat řízení. Odvolací soud měl proto podle § 107 odst. 1 o. s. ř. řízení přerušit a vyčkat výsledku dědického řízení. V případě, že bude nařízena likvidace dědictví, nelze totiž předjímat výsledek dědického řízení ani to, zda se někdo stane právním a tudíž i procesním nástupcem žalovaného, či zda dědické řízení skončí bez právního nástupce (což je pravděpodobné).

Usnesení odvolacího soudu je tedy nesprávné a Nejvyšší soud je proto podle § 243b odst. 2 věty před středníkem o. s. ř. zrušil a podle § 243b odst. 3 věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Další články:

- [Nepřiměřená délka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výše výživného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Výživné \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Započtení pohledávek \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ušlý zisk](#)
- [Škoda vzniklá provozní činností](#)
- [Styk dítěte s osobou společensky blízkou](#)
- [Spotřebitel](#)
- [Náležitě odůvodnění jako procesní záruka \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Odměna advokáta \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Poučení účastníka řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)